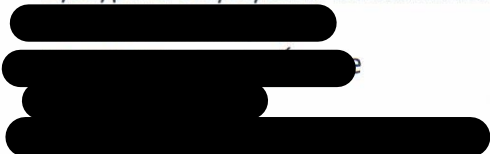

Prof. dr hab. Stanisław Dziewior
Dziedzina: sztuki muzyczne
Dyscyplina artystyczna: instrumentalistyka

Katowice, 24.04.2023 r.

RECENZJA

w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie sztuki w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne
dr. Tomaszowi Bińkowskiemu

Zlecniodawca recenzji:

Rada Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w oparciu o decyzję Rady Doskonałości Naukowej o wyznaczeniu mojej osoby do komisji habilitacyjnej. Uchwała z dnia 15 listopada 2022 roku w sprawie wyznaczenia członków komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne, wszczętego 13 kwietnia 2022 roku na wniosek dr. Tomasza Bińkowskiego. Podstawa prawna: art. 221 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478) oraz art. 63 pkt. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. *o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS CoV - 2* (Dz. U. 2020 roku poz. 695). Do nadesłanego mi przez Przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej UMFC prof. dr. hab. Pawła Łukaszewskiego pisma informującego o powierzeniu mi funkcji recenzenta Komisji Habilitacyjnej powołanej do oceny osiągnięć Pana dr. Tomasza Bińkowskiego została dołączona dokumentacja zawierająca wniosek przewodni Kandydata, jego życiorys, autoreferat, wykaz osiągnięć artystycznych i dydaktycznych, kserokopie afiszy i dyplomów, szczegółowy wykaz programów koncertowych, wykaz kursów i warsztatów muzycznych prowadzonych przez Habilitanta, udział w pracach jury oraz sesjach naukowych, rekomendacje wybitnych osobistości polskiego życia muzycznego. Dokumentacja została sporządzona z dużą starannością jeśli chodzi o zawartość faktograficzną. Z recenzenckiego obowiązku należy jednak zwrócić uwagę na pewne niedociągnięcia dotyczące konstrukcji autoreferatu w odniesieniu do jego treści merytorycznej. Do dokumentacji zostały dołączone następujące nagrania audio - video wskazane przez Habilitanta jako osiągnięcie naukowe, będące podstawą ubiegania się o nadanie tytułu doktora habilitowanego:

- Jean Françaix – „L'Heure du Berger” na kwintet dęty i fortepian
- Aleksander Tansman – Kwintet na instrumenty dęte i fortepian „La Dance de la Sorciere”
- Francis Poulenc – Sextet na fortepian i kwintet dęty FP 100
- Krzysztof Penderecki – Sekstet na klarnet, waltornię, trio smyczkowe i fortepian

PODSTAWOWE DANE O HABILITANCIE

Pan dr Tomasz Bińkowski urodził się 7 lipca 1969 roku w Łodzi. W 1988 roku rozpoczął studia w Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie, które ukończył w roku 1992. Już jako student współpracował z wieloma orkiestrami takimi jak m.in.: Orkiestra Polskiego Radia w Łodzi, Filharmonia Łódzka, Zespół Kameralistów Polskich „Camerata Vistula”, Polska Orkiestra Radiowa, Warszawska Opera Kameralna, Menuhin Festival Orchestra i Penderecki Festival Orchestra. W latach 1992 - 1998 pełnił funkcję trzeciego waltornisty w orkiestrze „Sinfonia Varsovia”. Przez następne dwa lata był pierwszym waltornistą międzynarodowej orkiestry „Philharmonie der Nationen”. W roku 2000 rozpoczął pracę na stanowisku pierwszego waltornisty - solisty w Teatrze Wielkim - Operze Narodowej w Warszawie, z którym związany jest do dnia dzisiejszego. Przez wiele lat współpracował w charakterze pierwszego waltornisty z orkiestrą „Sinfonietta Cracovia”.

Dr Tomasz Bińkowski występował w renomowanych salach koncertowych na świecie takich jak: Tokyo Opera City Concert Hall, Yokohama Minato Mirai Hall, Salle Pleyel Paris, Barbican Centre London, Sala P. Czajkowskiego w Moskwie, Teatr Maryjski w Petersburgu, Filharmonia Berlińska, Filharmonia w Hamburgu, Bremie, Monachium, Covent Garden Opera w Londynie, Musikverein Wien oraz sale koncertowe w Szanghaju i Pekinie.

Koncertował pod batutą wybitnych, światowej sławy polskich i zagranicznych dyrygentów takich jak m.in.: Jerzy Semkow, Gabriel Chmura, Jacek Kasprzyk, Krzysztof Penderecki, Antoni Wit, Yehudi Menuhin, Christopher Hogwood, Sir Neville Marriner oraz ze znakomitymi solistami takimi jak m.in.: Mścisław Rostropowicz, Martha Argerich, Rudolf Buchbinder, Misha Maisky, Anne-Sofie Mutter, Sir James Galway, Joshua Bell.

Jako muzyk orkiestrowy brał udział w szeregu nagrań muzyki filmowej, w tym ścieżek dźwiękowych autorstwa Krzesimira Dębskiego, Jana AP Kaczmarka, Zbigniewa Preisnera, Michała Lorenca i Pawła Mykietyna.

Drugim ważnym elementem działalności artystycznej dr. Tomasza Bińkowskiego jest kameralistyka. Był członkiem oraz założycielem wielu zespołów kameralnych. Spośród nich warte odnotowania są: Kwintet Instrumentów Blaszanych „Chamber Brass” (założyciel), Kwintet blaszany „Blacha”, „Camerata Vistula”, „Ensemble de Narol”. Gościnnie współpracował z takimi zespołami, jak m.in.: „Wieniawski Kwartet”, „Kwartet Śląski”, „Kwartet Prima Vista”, czy „Lutosławski Kwartet”. Znaczące miejsce w jego działalności kameralnej zajmuje założenie zespołu „Gruppo di Tempera”, z którym nagrał 2 płyty z muzyką polską i francuską. Nurt muzyki kameralnej jest powiązany z zaprezentowanym przez Habilitanta dziełem artystycznym w formie nagrań audio - wideo.

Dr Tomasz Bińkowski jest wykładowcą w klasie waltornii na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie.

OCENA DZIEŁA ARTYSTYCZNEGO

Jako dzieło artystyczne Pan dr Tomasz Bińkowki przedstawił utwory, które zarejestrowane zostały w studio TVP Warszawa i były wielokrotnie emitowane na antenie programu Telewizji Polskiej - TVP Kultura oraz utwór Krzysztofa Pendereckiego zarejestrowany w Europejskim Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Luławicach podczas finałowego koncertu Festiwalu „Emanacje”. Współwykonawcami utworów granych w studio TVP byli członkowie zespołu „Gruppo di Tempera” w składzie: Agata Igras - flet, Sebastian Aleksandrowicz - obój, Adrian Janda - klarnet, Artur Kasperek - fagot, Agnieszka Kopacka-Aleksandrowicz - fortepian zaś w koncercie w Europejskim Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego brali udział: Andrzej Ciepliński – klarnet, Janusz Wawrowski – skrzypce, Katarzyna Budnik – altówka, Marcin Zdunik – wiolonczela, Szymon Nehring – fortepian.

Nagrania zawierają następujące kompozycje:

- Jean Françaix – „L'Heure du Berger” na kwintet dęty i fortepian

- Aleksander Tansman – „La Dance de la Sorciere”

- Francis Poulenc – Sextet na fortepian i kwintet dęty FP 100

- Krzysztof Penderecki – Sekstet na klarnet, waltornię, trio smyczkowe i fortepian

Zaprezentowane utwory świadczą jednoznacznie o dużych predyspozycjach i umiejętnościach wykonawczych dr. Tomasza Bińkowskiego, jak również o Jego bogatej wyobraźni muzycznej oraz głębokiej wrażliwości i wnikliwości interpretacyjnej. To samo należy oddać pozostałym kameralistom biorącym udział w wykonywaniu wszystkich utworów, którzy zaprezentowali pełen wdzięku obraz brzmieniowy instrumentów dętych wzbogacony dźwiękami fortepianu.

Jean Françaix - „L'Heure du Berger”, trzyczęściowy utwór charakteryzujący się w swoim programowym przekazie subtelnym dowcipem i humorem. To muzyka przejrzysta i barwna o zmiennych nastrojach, niestroniąca w swoim przekazie od rytmów i zwrotów melodyjnych bliskich muzyce jazzowej. Wykonawcy wykazali się idealną precyzją i perfekcyjną interpretacją w pełni oddającą ducha neoklasycyzmu. Partia waltornii jako element całości wyrazowej znakomicie wtapia się w brzmienie zespołu oraz unifikuje się z nim artykulacyjnie i dynamicznie.

Aleksander Tansman – „La Dance de la Sorciere” jest krótką miniaturą muzyczną oddającą dźwiękową wyobraźnię kompozytora poprzez operowanie dynamiką i kontrastami w celu charakteryzowania postaci scenicznych środkami muzycznymi. Interpretację tego utworu cechuje wyrównane brzmienie, duża emocjonalność oraz przemyślana koncepcja formy. Duże wrażenie sprawia kulminacyjny fragment utworu, gdzie pełny i donośny dźwięk waltornii znacząco potęguje efekt końcowy tej krótkiej kompozycji.

Francis Poulenc – Sextet na fortepian i kwintet dęty, trzeci z utworów zarejestrowanych w studio TVP w Warszawie. Utrzymany w formie groteski, nie pozbawiony jednak liryzmu i przemyśleń emocjonalnych. Trudno tutaj nie docenić wirtuozowskich partii poszczególnych instrumentalistów oraz ich mistrzowskich dialogów. Wykonawcy rozumieją się już od pierwszych dźwięków, prezentując przemyślaną i niezwykle interesującą interpretację. Niebagatelnego znaczenia nabiera w utworze partia waltornii, której realizacja zachwyca swoim pięknym brzmieniem i nienaganną techniką. Sztuka kontynuowania dialogów muzycznych, wydobycie dramatyzmu poprzez zastosowanie wyszukanych środków i technik

wykonawczych to umiejętności, które sprawiają, że słucha się tego utworu z wielkim zainteresowaniem i przyjemnością.

Krzysztof Penderecki - Sekstet na klarnet, waltornię, trio smyczkowe i fortepian jest utworem nieco odbiegającym od pozostałych zarówno od strony stylistycznej jak i formalnej. Dwie kontrastujące charakterem i tempem części powiązane są wspólnymi motywami muzycznymi. Kameralne dialogi pojedynczych instrumentów tworzą interesującą paletę barw dźwiękowych osiągając w kulminacyjnych momentach brzmienie zbliżone do małego zespołu orkiestrowego. Na uwagę zasługuje partia rogu prowadzącego linię melodyczną w rozbudowanej kadencji wykonywanej za sceną. W tym fragmencie instrumentalista wykazał się dojrzałością i wyjątkowym poczuciem estetyki dźwięku.

Zarejestrowane w formie audio-video utwory z udziałem dr. Tomasza Bińkowskiego kreślą Jego wizerunek dojrzałego artysty - waltornisty, posługującego się szerokim wachlarzem środków wyrazowych, kulturą muzyczną i nienaganną techniką wykonawczą.

Oceniając zaprezentowane na nagraniach utwory należy stwierdzić, że głównym ich atutem jest sztuka gry muzyków, którzy w ich wykonanie włożyli cały swój potencjał instrumentalny. Spójność i wzajemne przenikanie się instrumentów zarówno w sferze delikatności jak i burzliwej ekspresji przy jednoczesnym zachowaniu precyzji intonacyjnej stworzyły unikalny obraz całości. We wszystkich utworach waltornista wyróżniał się ciepłym i plastycznym dźwiękiem, szeroką paletą artykulacyjną oraz umiejętnością przedstawiania muzycznych planów i różnicowania barw.

OCENA DOROBKU ARTYSTYCZNEGO

Działalność artystyczna Habilitanta przebiega wielotorowo: praca w Teatrze Wielkim - Operze Narodowej w Warszawie, działalność solistyczna i kameralna.

W Teatrze Wielkim - Operze Narodowej brał udział w licznych premierach operowych i baletowych takich jak m.in.: G. Verdi - Don Carlos, K. Penderecki - Ubu Rex, H. Berlioz - Potępienie Fausta, A. Berg - Wozzeck, R. Strauss - Salome, Elektra, G. Puccini - La Boheme, M. Musorgski - Borys Godunow, I. Strawieński - Święto wiosny, J. Massenet - Werther. Występował pod dyktando wybitnych polskich i zagranicznych dyrygentów takich jak: Jacek Kasprzyk, Kazimierz Kord, Grzegorz Nowak, Andrzej Straszynski, Tomasz Bugaj, Michał Klauza, Łukasz Borowicz, Jose Maria Florencio Junior, Valery Gergiev, Marco Balderi, Alberto Zedda, Will Crutchfield, Gerd Schaller, Rani Calderon, Carlo Montanaro, Stefan Soltesz, Patric Fournillier, L. Koenigs, Keri - Lynn Wilson, Modestas Pitrenas.

W charakterze solisty występował z takimi orkiestrami jak m.in.: Orkiestra Sinfonia Varsovia, Sinfonietta Cracovia, Orkiestra Filharmonii Poznańskiej, Orkiestra Filharmonii Zielonogórskiej, Orkiestra Symfoniczna UMFC. Jako kameralista koncertował m.in.: w Filharmonii Narodowej, Operze Narodowej, Warszawskiej Operze Kameralnej, Filharmonii Podlaskiej, Filharmonii Wrocławskiej, Łazienkach Królewskich, Narodowym Forum Muzyki, Europejskim Centrum Muzyki im. Krzysztofa Pendereckiego w Łusławicach.

Cała działalność artystyczna została przez Habilitanta szczegółowo przedstawiona w załączonym do dokumentacji wykazie koncertów i programów.

Jako muzyk orkiestrowy, z orkiestrą Teatru Wielkiego - Opery Narodowej oraz Sinfonii Varsovii brał udział w nagraniach płytowych dla firm fonograficznych takich jak m.in.: Kos Records, Video Flasch, IMG Records, CD Accord, Albany Records, EMI Classics, Dux. W charakterze kameralisty nagrywał utwory dla Polskiego Radia, Hi - End, V Records, Dux.

OCENA DOROBKU DYDAKTYCZNEGO

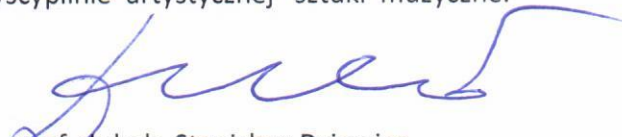
Pan dr Tomasz Bińkowski rozpoczął pracę pedagogiczną na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie w roku 2016. W wyniku postępowania przewodowego w roku 2019 uzyskał tytuł doktora sztuk muzycznych. Jak podaje w autoreferacie, praca ze studentami jest źródłem Jego wielkiej satysfakcji – tym bardziej, że zdobyte na przestrzeni lat doświadczenia wykonawcze może przekazywać studentom. W jego ocenie poznanie rozmaitych problemów w grze na waltornii i umiejętność ich pokonywania jest dla pedagoga wielką i nieocenioną wartością. Pomimo dość krótkiego okresu nauczania w UMFC Habilitant ma w swoim dorobku dydaktycznym znaczące osiągnięcia.

Oprócz laurów zdobytych przez jego studentów na konkursach ogólnopolskich i międzynarodowych zasiadają oni w składzie liczących się polskich orkiestr symfonicznych. Ważną rolę w pracy dydaktycznej dr. Tomasza Bińkowskiego zajmuje prowadzenie kursów mistrzowskich i warsztatów metodycznych. Niektóre z nich łączą się z aktywnością muzyka kameralisty. Bez wątplenia do najbardziej prestiżowych należy zaliczyć Mistrzowski Kurs Interpretacji w ramach „Zimowej Akademii Muzyki” w Europejskim Centrum Muzyki im. Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach. Działania te cieszą się dużym zainteresowaniem polskiego środowiska waltorniowego w znaczący sposób przyczyniając się do popularyzacji i upowszechnienia gry na tym instrumencie oraz szeroko pojętej integracji artystów i pedagogów z nim związanych.

KONKLUZJA

Jak wynika z przedstawionej dokumentacji Pan dr Tomasz Bińkowski jawi się jako wszechstronny, bardzo aktywny, wysokiej klasy muzyk orkiestrowy oraz solista i kameralista, który swoje zadania artystyczne realizuje w sposób rzetelny i przemyślany. W mojej ocenie, proces kształcenia i doskonalenia własnych umiejętności w zakresie sztuki muzycznej przedstawia w osobie Habilitanta wszechstronnie przygotowanego artystę i pracownika nauki. Wszelkie formy Jego działalności koncertowej i pedagogicznej są istotne i stanowią znaczący wkład w budowanie narodowej kultury muzycznej. Niniejszym stwierdzam, że osiągnięcia artystyczne, twórcze, naukowe i dydaktyczne Pana dr. Tomasza Bińkowskiego spełniają wymagania art. 221 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478).

Dorobek Pana dr. Tomasza Bińkowskiego przyjmuję z uznaniem i wnioskuję o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne.

prof. dr hab. Stanisław Dziewior